

CYFARFOD	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Abermaw
DYDDIAD	23 Mawrth 2021
TEITL	Adroddiad yr Harbwrfeistr
AWDUR	Harbwrfeistr Cynorthwyol Abermaw

1. Materion Mordwyo

- 1.1. Yn gyffredinol, mae cwrs y sianel fordwyo wrth ddynesu at Harbwr Abermaw wedi aros yn eithaf cyson dros y flwyddyn ddiwethaf. Er hynny, gofynnwyd am ganiatâd gan Dŷ'r Drindod i newid safle'r Bwi Fairway (marc dŵr diogel), i gyd-fynd yn well â'r sianel fordwyo sydd â bwiau. Rhoddwyd caniatâd ac erbyn hyn mae'r Bwi Fairway wedi ei leoli ar safle 52° 42.815 N. 004° 04.887 W.
- 1.2 Mae'r Gwasanaeth yn archwilio'r sianel fordwyo yn rheolaidd ar lanw isel i geisio sicrhau bod y cymhorthyddion mordwyo yn y lleoliadau mwyaf addas.
- 1.3 Pob blwyddyn, mae Tŷ'r Drindod, yr Awdurdod Goleudai Cyffredin, yn cynnal archwiliad annibynnol ar bresenoldeb a swyddogaeth y cymhorthyddion mordwyo a gofnodwyd yn Harbwr Abermaw. Yn ychwanegol, bob dwy flynedd cynhelir archwiliad pellach gan Dŷ'r Drindod o'r cofnodion cynnal a chadw bwiau a'r asesiadau risg sy'n gysylltiedig gyda diogelwch Mordwyo yn yr harbwr. Cwblhawyd y ddau archwiliad yn ystod hydref 2020.
- 1.4 Ar hyn o bryd, mae un Hysbysiad Lleol i Forwyr mewn grym yn Harbwr Abermaw. Hysbysiad Lleol i Forwyr Rhif 12/20 sy'n cyfeirio at y golau ar y Fwi Llaw Rhif 2 Port sydd ar hyn o bryd wedi ei ddiffodd.
 - 1.4.1 Mae golau newydd wedi ei brynu a braced newydd i'w osod ar gyfer Bwi Rhif 2 a gafodd ei ddifrodi gan foroedd garw, a bydd yn cael ei osod cyn gynted â bo'n ymarferol. Bydd Hysbysiad Lleol newydd i Forwyr yn cael ei gyflwyno yn lle Rhif 12/20.

2 Materion Gweithredol

- 2.1 Cafodd epidemig y Coronafeirws a chyfyngiadau cysylltiedig Llywodraeth Cymru, osodwyd ar fywydau unigolion i atal lledaeniad y feirws, effaith fawr ar weithrediad yr Harbwr yn ystod 2020. O ganlyniad, bu'n rhaid i'r Awdurdod Harbwr gyflwyno Hysbysiadau Lleol i Forwyr i roi gwybod i ddefnyddwyr yr harbwr am y cyfyngiadau a osodwyd fel aeth amser rhagddo. Er i ni gyflwyno'r Hysbysiadau, mae'r Gwasanaeth wedi cael llif o geisiadau gan unigolion yn holi pa weithgareddau y gellir ac na ellir eu hymgymryd yn yr harbwr.
 - 2.1.1 Er y caniatawyd i gychod pysgota barhau i weithredu drwy gydol y cyfnod, cafodd symudiadau twristiaeth a hamdden yn yr harbwr eu cyfyngu yn sylfaenol gyda llawer o berchnogion yn penderfynu gadael eu cychod ar y lan am y flwyddyn. Disgwylir y bydd epidemig y Coronafeirws i ryw raddau yn parhau i effeithio ar weithrediad yr harbwr am y tymor a ddaw.

- 2.1.2 Yn anterth tymor yr haf yn 2020 pan roedd rhai cyfyngiadau Coronafeirws wedi eu codi, daeth blaen yr harbwr yn le prysur ofnadwy, gyda thraffig cerbydau yn dod i stop ar rai dyddiau, gan fod mannau parcio yn y dref yn hynod o brin.
- 2.1.3 Cafwyd tagfeydd ar droedffyrdd yr harbwr hefyd oherwydd nifer y bobl, gyda llawer o ymwelwyr ddim yn rhoi fawr o sylw i'r mesurau pellter cymdeithasol a osodwyd gan Lywodraeth Cymru, o ran y Coronafeirws. Fe wnaed y sefyllfa yn waeth eto gan fasnachwyr lleol yn yr harbwr yn gosod byrddau a chadeiriau y tu allan i'w heiddo ar y troedffyrdd.
- 2.2 **Cod Diogelwch Morol Porthladdoedd:** Yn unol â darpariaethau'r Cod Diogelwch Morol Porthladdoedd (PMSC) ac i sicrhau arferion a gweithredoedd gwaith diogel, bydd y Gwasanaeth yn cynnal adolygiad o'r gweithrediadau pysgota a fferi yn ei harbyrau. Bydd yr adolygiad yn canolbwyntio ar y cychod a ddefnyddir, ynghyd â'r tasgau a'r risgiau penodol sy'n gysylltiedig gyda'r gweithgareddau hynny yn yr harbwr, gan gynnwys storio offer pysgota ar flaen yr harbwr.
- 2.3 **Angorfeydd yr Harbwr:** Cafodd angorfeydd ymwelwyr a leolir yn yr harbwr eu harchwiliad blynyddol a'u gwasanaethu yn 2020 a gwnaed hyn gan gontractwr allanol. Oherwydd bod symudiadau y sianel y gellir ei mordwyo yn cael eu hadolygu, mae'n bosib iawn y bydd yn rhaid ail-leoli'r angorfeydd hyn ar gyfer y tymor a ddaw, iddynt barhau i fod mewn dŵr dwfn.
- 2.4 Mae'r Gwasanaeth yn pwysleisio bod angen i berchnogion yr holl gychod sydd ar angorfeydd ddychwelyd y ffurflen cadarnhau angorfa ynghyd â'r ffurflen archwilio angorfa i swyddfa'r Harbwrfeistr ar y cyfle cyntaf posib, i baratoi ar gyfer y tymor nesaf. Bydd hyn yn caniatáu i'r gwaith gweinyddol fwrw ymlaen ac i archwilio'r angorfeydd. Mae'r Gwasanaeth yn parhau yn ymroddedig i symud unrhyw angorfa segur, sydd ddim yn cael ei defnyddio neu unrhyw angorfa anaddas i'w diben neu unrhyw angorfa sydd heb ei phennu i gwch a bod y taliadau heb eu talu.
- 2.5 **Cychod Gweini:** Hoffai'r Gwasanaeth hefyd atgoffa rhai sy'n dal angorfa o'r angen i gofrestru unrhyw gwch gweini a ddefnyddir gyda'u hangorfa, yn swyddfa'r harbwr. Dylai pob cwch gweini gael eu marcio a bod yn hawdd i'w hadnabod efo'r cwch maent yn gweithredu iddynt.

3 Cynnal a Chadw

- 3.1 Yn ystod y cyfnod dan sylw, mae'r gwaith o gynnal a chadw y cymhorthion mordwyo wedi ei ymgymryd gan gontractwr allanol ar gost net i'r Gwasanaeth o £2600. Mae'r angorfeydd 'trot' sy'n eiddo i Gyngor Gwynedd hefyd wedi eu harchwilio ac fe wnaed y gwaith gan yr Harbwrfeistr oedd yn ei swydd ar y pryd.
- 3.2 Mae'n siomedig nodi fod difrod wedi ei wneud i'r ddwy ysgol newydd yn yr harbwr a osodwyd ar wal yr harbwr y llynedd. Achoswyd y difrod gan gychod oedd wedi angori ger wal y cei. Bydd y Gwasanaeth yn ceisio ymgymryd â gwaith i atgyweirio'r ysgolion ar y cyd gyda pherchnogion y cychod dan sylw.
- 3.3 Bydd yr Harbwrfeistr Cynorthwyol yn cyflwyno'r rhaglen gwaith cynnal a chadw a wnaed yn Harbwr Abermaw yn ystod y gaeaf. Gofynnir am adborth gan aelodau'r Pwyllgor

ynghylch unrhyw waith arall fydd angen ei ystyried a'i gynnwys gyda unrhyw waith yn y dyfodol.

4. Materion Eraill

- 4.1 **Ymsuddiant yr Harbwr:** Mae ymsuddiant yn parhau o amgylch isadeiledd yr harbwr. Arweiniodd ddymchweliad y wal fôr o dan Erddi'r Last Inn at osod cerrig amddiffyn yn y cyffiniau i atal difrod pellach. Mae ymsuddiant tir yr harbwr ger y rhesel dingis hefyd wedi gwaethygu. Mae Ymgynghoriaeth Gwynedd wedi cael gwybod am yr ymsuddiant ac fe gynhaliwyd gwaith archwilio yn yr ardaloedd yma i benderfynu ar y camau priodol.
- 4.2 **Carthu'r Harbwr:** Yn dilyn proses o ymgynghori rhwng y Gwasanaeth a rhan-ddeiliaid yr harbwr, paratowyd adroddiad a'i gyflwyno i'r Grŵp Gweithredu Lleol ar Bysgodfeydd (FLAG) gyda'r bwriad i sicrhau arian mewn cysylltiad a strategaeth ddatblygu leol Llywodraeth Cymru, ar gyfer astudiaeth dichonoldeb i'r gwaith carthu arfaethedig yn yr harbwr.
 - 4.2.1 Yn dilyn cais llwyddiannus, gyda chymorth Gwasanaeth Ymgynghoriaeth y Cyngor, mae'r mater bellach yn y broses o gasglu gwybodaeth i lunio'r pecyn tendr ar gyfer gwaith 'dichonoldeb' carthu harbwr Abermaw.
- 4.3 **Stormydd Anhymorol:** Achosodd tywydd annhymhorol ar ffurf storm 'Ellen' ar yr 22 Awst 2020 i un gwch droi drosodd yn yr harbwr. Fe wnaeth storm 'Francis' ar 25 Awst 2020 achosi i ddau gwch suddo yn yr harbwr ac i un cwch arall i lusgo angor yn yr hen harbwr. Ers hynny, mae'r holl gychod wedi eu hadfer.
- 4.4 **Lloc y Pysgotwyr:** Mae'r Gwasanaeth yn parhau i adolygu'r safleoedd yn Lloc y Pysgotwyr. Yn dilyn archwiliad pellach, i sicrhau bod yr holl ddeunydd di-angen wedi'i dynnu o'r safle, byddwn yn cysylltu gyda'r rhai sydd â safle yn y lloc am ail-sefydlu cyfyngiadau lleiniau unigol.
- 4.5 **Parcio yn yr Harbwr:** Mae'r safleoedd parcio ar Ffordd y Compownd wedi cael eu marcio i helpu Gweithwyr Masnachol ar y dŵr i ddal ati gyda'u gweithgareddau mewn amgylchedd harbwr prysur, yn arbennig yn ystod yr haf. Yn anffodus, ers gosod bolardiau i atal parcio di-drefn, difrodwyd sawl bolard gan unigolion heb awdurdod. Ni all y Gwasanaeth barhau i ysgwyddo cost atgyweirio difrod o'r fath. Mae'r mater yma bellach yn destun i adolygiad.
 - 4.5.1 Mae parcio di-drefn yn yr harbwr yn parhau yn broblem, yn enwedig o flaen y giatau mynediad i loc yr harbwr a leolir tu ôl i eiddo'r 'Lobster Pot'. Mae hyn yn digwydd er bod yna arwyddion wedi eu gosod i hysbysu unigolion i beidio gwneud hyn. O ganlyniad, mae'r Gwasanaeth yn awr yn ystyried beth y gellir ei wneud i sicrhau nad yw mynediad i'r safle yn cael ei atal.
 - 4.5.2 Dywed y Gwasanaeth y bydd yn parhau i geisio cymorth gan swyddogion gorfodaeth Cyngor Gwynedd pan a phryd fo angen, i hwyluso mynediad rhydd, dirwystr i'r lithrfa i ddefnyddwyr yr harbwr o ran y marciau ffordd ger adeilad yr 'SS Dora'.
- 4.6 **Pontŵn yr Harbwr.** Mae Ymddiriedolaeth Cymunedol Abermaw wedi cymryd perchnogaeth a rheolaeth gweithredol o Bontŵn yr Harbwr. Deallir bod gwaith

strwythurol wedi ei ymgymryd ar brif ran y pontŵn, a bydd gwaith yn cael ei wneud i fysedd a chrafangau'r pontŵn sy'n atodol i drawstiau'r pontŵn.

- 4.7 **Y Friog:** Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynnal gwaith gwella i'r amddiffynfeydd yng Nghornel y Friog yn Fairbourne, Gwynedd ger Penrhyn Drive South a Pharc Carafanau Friog Corner. Bydd y gwaith gwella arfaethedig yn golygu gwaith stancio gyda stanciau 115m o hyd wedi eu claddu oddi ar y wal, drwy arwyneb yr arglawdd amddiffyn morol sy'n wynebu'r i reoli'r dŵr môr ddaw drwy'r arglawdd, gan orlifo ar y tir tu ôl i'r arglawdd.
- 4.8 **Maes Awyr Llanbedr Newid Cynnig Canolfan Awyrofod:** Yn dilyn cynnig gan berchnogion Maes Awyr Llanbedr i gynyddu maint ardal berygl awyrofod o amgylch y maes awyr, mae'r Gwasanaeth wedi derbyn cadarnhad nad oes unrhyw gynllun na gofyniad presennol ar gyfer parth eithrio cysylltiedig gyda thraffig morol a bydd yr holl weithgareddau morol yn gallu parhau yn ddiogel pan fo'r Parth Perygl yn weithredol, fel sydd wedi bod yn digwydd gyda'r Ardal Berygl Dros Dro yn ystod y pum mlynedd ddiwethaf.
- 4.9 **Pont Reilffordd Abermaw:** Mae Awdurdod yr Harbwr wedi derbyn ffrâm amser drafft ar gyfer amserlen y gwaith ar y bont sydd fel a ganlyn;

Ebrill/Mai 2021

Cynhelir gwaith arolwg ar fwâu metalig y bont. Bydd sgaffaldau yn cael eu codi o amgylch coesau'r bont i gynnal a pheintio'r strwythur. Bydd rhannau isaf y stanciau i'w gweld.

Mehefin 2021

Bydd prif ran y gwaith yn dechrau. Bydd mwyafrif y gwaith yn digwydd yn ystod llanw isel gyda mynediad o ochr Morfa y foryd. Bydd deifwyr yn cael eu defnyddio ar gyfer y rhan dŵr dyfnach.

Medi 2021

Bydd y bont yn cael ei chau i'r cyhoedd o'r 12 Medi 2021. Fe wneir y gwaith i'r bont yn ystod shifftiau a byddant am 24/7. Dyma'r cyfnod pan fydd mwyafrif y bont yn cael ei hail-adeiladu gan ddefnyddio dau graen a 2 beiriant cymorth.

Rhagfyr/Ionawr 2021/22

Bydd y deunyddiau a dynnir yn cael eu symud oddi ar y bont.

2022

Efallai y bydd angen harbwr Aberamffra yn ystod y cyfnod yma. Derbyniwyd y drwydded forol y llynedd.

Bydd deunydd yn cael ei symud o'r bont i harbwr Aberamffra drwy gydol tymor y gwanwyn/haf 2022. Bydd y contractwyr yn defnyddio pontwnau bach a ni fydd hyn yn effeithio ar gychod neu angorfeydd yn yr ardal yma.

Medi 2022

- Defnyddir pontwnau dur 4m x 12m i symud coed i ac o'r bont gan ddefnyddio harbwr Aberamffra. Gallai hyn effeithio ar gychod/angorfeydd.
- Bydd rhannau metel a choed newydd i'r bont yn cael eu hadeiladu yn y lloc penodol ar y promenâd gan eu symud gyda lori i harbwr Aberamffra ble byddant yn cael eu rhoi ar bontwnau a'u cludo at y bont. Bydd mynediad gan y cyhoedd i harbwr Aberamffra yn cael ei reoli gan y contractwr.

5. **Digwyddiadau**

5.1 Mae'n drueni y bu'n rhaid canslo nifer o ddigwyddiadau a gynlluniwyd i'w cynnal yn harbwr Abermaw o ganlyniad i'r Coronafeirws. Roedd y digwyddiadau isod ymysg y rhai gafodd eu canslo;

- Ras y Tri Chopa
- Gŵyl Chwaraeon Padlo
- Gŵyl Fwyd Abermaw
- Digwyddiad Motorcross
- Gŵyl Farcud

5.2 Mae'n ansicr p'un a fydd digwyddiadau arfaethedig angen cael eu canslo eto eleni. O ganlyniad, hoffai'r Gwasanaeth atgoffa aelodau ei bod yn hanfodol cydymffurfio gyda'r Rheoliadau Coronafeirws sy'n bodoli ar y pryd a'r cyngor a gynhyrchwyd gan Lywodraeth Cymru gan gydgyssylltu gyda Awdurdod yr Harbwr ar y cyfle cyntaf posib i gael caniatâd i gynnal y digwyddiad.